

KLAIPĖDOS JŪRINIŲ REIKALŲ DARBO GRUPĖS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025-10-14 Nr. TAR1-126

Klaipėda

Posėdis įvyko 2025 m. spalio 1 d., 14.00 val.

Posėdis baigėsi 2025 m. spalio 1 d., 15.50 val.

Vieta: Didysis pasitarimų kambarys (II aukštas), Klaipėdos miesto savivaldybė, Liepų g. 11, Klaipėda.

Posėdžio pirmininkas – Algirdas Kamarauskas, Klaipėdos miesto savivaldybės vicemeras, Klaipėdos jūrinių reikalų darbo grupės vadovas;

Posėdžio sekretorė – Lidija Simanyrienė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir turizmo departamento Kultūros skyriaus vyr. specialistė.

Posėdyje dalyvavo (dalyvių sąrašas pridedamas, 2 lapai)

DARBOTVARKĖ

- 1. Dėl kapitono J. Andžejausko atminimo įamžinimo (pristatys Dainius Elertas);**
- 2. Dėl 2025 m. Jūros šventės renginių (pristatys Živilė Putnienė);**
- 3. Kiti klausimai.**

1. SVARSTYTA. Kiti klausimai.

Klaipėdos jūrinių reikalų darbo grupės pirmininkas pasveikino susirinkusius darbo grupės narius su naujo darbo sezono pradžia po vasaros atostogų ir, pradėdamas kitų klausimų aptarimu, pristatė apibendrintą aktualių temų sąrašą.

1.1. Dėl jūrinės atminties įamžinimo.

Svarstyta būtinybė įamžinti nusipelnčius jūrininkus. Aptartos kelios potencialios vietos. Viena jų – savivaldybei priklausantis žemės sklypas prie „Memelio miesto“ komplekso, ties įvažiavimu iš Naujojo Sodo gatvės, kita – formuojama Danės upės krantinė – promenada. Pabrėžta, kad vieta turėtų būti vieša, lengvai prieinama ir susijusi su vandeniu. Trumpai aptarta įamžinimo forma: siūlyta ieškoti tipinio sprendimo – standartizuoto dizaino atminimo ženklo, kuris galėtų būti kartojamas įamžinant skirtingus asmenis. Kaip įkvepiantis pavyzdys paminėta Kaune įrengta Sportininkų garbės alėja. Toks sprendimas būtų estetiškas, modernus ir tvarus.

1.2. Dėl Baltojo švyturio atstatymo.

Baltojo švyturio atstatymas yra vienas iš prioritetinių jūrinių klausimų, kuriam reikia skirti didelį dėmesį ir imtis konkrečių veiksmų, siekiant įveikti Uosto direkcijos pasipriešinimą. Darbo grupės nariai išreiškė vieningą ir griežtą poziciją – Uosto direkcijos sprendimas neatstatyti Baltojo švyturio yra nepagrįstas ir nepriimtinas. Argumentuota, kad išorinio uosto plėtra per silpnas motyvas ir labiau primena pretekstą, ambicijų klausimą, o ne realią kliūtį. Statinys yra pakankamai kompaktiškas, kad jį būtų galima integruoti į naują infrastruktūrą arba, kraštutiniu atveju, nukelti ir perkelti į kitą vietą. Pabrėžta, kad švyturio atstatymas yra techniškai įmanomas, nes išlikę autentiški brėžiniai ir paties švyturio pamatai, kas reiškia, kad būtų galima atkurti istoriškai tikslų statinį toje pačioje vietoje išlaikyti autentišką formą ir medžiagiškumą, pritaikant statinį naujai funkcijai. Suvokiant, kad švyturys neatliktų savo pirminės navigacinės funkcijos, siūloma jį prikelti naujam gyvenimui, suteikiant jam visuomeninę paskirtį - galėtų tapti nauju miesto traukos objektu – apžvalgos aikštele, iš kurios atsivertę vaizdai į jūrą, uostą ir miestą. Siūlyta aplink jį sukurti promenadą, kuri skatintų žmones lankytis šioje vietoje. Iškelta idėja sujungti jį į bendrą memorialinį kompleksą su šalia esančia Budžio sudužimo vieta. Taip būtų įprasminama ne tik jūrinė, bet ir istorinė šios vietos reikšmė. Priminta, kad Baltasis švyturys buvo pavaizduotas ant 200 litų banknoto, o tai tik sustiprina jo, kaip nacionalinės svarbos simbolio, statusą. Šį argumentą siūlyta naudoti

bendraujant su aukščiausio lygio pareigūnais. Nuspręsta, kad reikia daryti sistemingą spaudimą atsakingoms institucijoms: Susisiekimo bei Kultūros ministerijoms, argumentuojant, kad Baltasis švyturys yra kultūros paveldo objektas. Būtina nuolat kelti šį klausimą viešojoje erdvėje, kad visuomenė ir sprendimų priėmėjai nepamirštų šio Klaipėdai svarbaus simbolio.

1.3. *Dėl jūrinės kultūros mokykloje.*

Nors Klaipėda yra uostamiestis, pastebėta, kad jūrinė tematika nepakankamai integruota į bendrojo ugdymo mokyklų veiklą. Jūrinės kultūros integracija į švietimo sistemą yra ilgalaikis, bet labai svarbus tikslas. Pirmasis žingsnis turėtų būti oficialus susitikimas su mokyklų vadovais, siekiant sukurti bendrą veiksmų planą ir rasti efektyviausius būdus, kaip jūrinė bendruomenė galėtų prisidėti prie jaunosios kartos ugdymo. Daugelis mokinių neturi gilesnio supratimo apie miesto jūrinę istoriją, jūreivystės svarbą, profesijas ir tradicijas. Pabrėžta, kad pavienės iniciatyvos yra naudingos, tačiau norint pasiekti ilgalaikį rezultatą, reikalingas sistemingas ir koordinuotas požiūris, apimantis tiek formalųjį, tiek neformalųjį švietimą. Kaip pagrindinis veiksmas buvo įvardintas aktyvesnis dialogas su Klaipėdos miesto savivaldybės Švietimo skyriumi ir mokyklomis. Pasiūlyta organizuoti susitikimą su mokyklų direktoriais, siekiant skatinti jūrinės kultūros sklaidą ir integraciją į ugdymo procesą. Ypatingas dėmesys būtų skiriamas toms mokykloms, kurios jau turi jūrinę kryptį savo pavadinimuose ar veikloje (kaip pavyzdys paminėta L. Stulpino progimnazija). Susitikimo metu Jūrinių reikalų darbo grupė pristatytų savo viziją ir pasiūlytų konkrečias pagalbos formas, kaip būtų galima praturtinti ugdymo procesą jūrine tematika. Būtų siekiama išsiaiškinti, kokios pagalbos mokykloms reikia ir kaip jūrinė bendruomenė galėtų prisidėti. Iškelta mintis, kad jūrinė kultūra – tai ne tik teorinės žinios, bet ir praktiniai įgūdžiai. Kaip sektingas pavyzdys paminėta Olandija, kur mokiniai yra mokomi specifinių išgyvenimo įgūdžių, pavyzdžiui, plaukti su drabužiais. Šis praktinis mokymas yra susijęs su šalies geografine padėtimi ir istorine patirtimi. Pasiūlyta apsvarstyti galimybę Klaipėdos mokyklose įdiegti panašias programas, apimančias ne tik bendrą plaukimo mokymą (kuris jau iš dalies vykdomas pradinėse klasėse), bet ir specializuotus saugaus elgesio vandenyje kursus. Tai ne tik ugdytų praktinius įgūdžius, bet ir padidintų vaikų saugumą. Akcentuota būtinybė skatinti ir remti jūrinius būrelius, stovyklas ir kitas neformaliojo švietimo veiklas. Iškelta idėja rengti konkursus ar viktorinas mokykloms jūrine tematika. Nugalėtojų klasė ar komanda galėtų būti apdovanota prizų – edukaciniu pasiplaukiojimu laivu po Kuršių marias. Tai būtų ne tik smagi pramoga, bet ir motyvuojanti priemonė domėtis jūrine kultūra.

1.4. *Dėl viešųjų erdvių pritaikymo jūrinei tematikai.*

Ši tema buvo aptarta kaip viena svarbiausių priemonių, siekiant sustiprinti Klaipėdos jūrinį identitetą ir sukurti patrauklias, temines erdves gyventojams bei miesto svečiams. Diskusijos metu daugiausia dėmesio skirta Danės upės krantinės projektui. Tai pagrindinis aptartas projektas, kuris matomas kaip didžiulė galimybė sukurti naują, reprezentacinę jūrinę erdvę mieste. Siekiama sukurti ištisinę, vientisą promenadą pėstiesiems ir dviratininkams dešiniajame Danės upės krante, kuri tęstųsi nuo Pilies uosto iki pat Liepų gatvės tilto. Ši promenade taptų nauju traukos centru ir jungtimi tarp senamiesčio ir naujesnių miesto dalių. Šiuo metu aktyviai sprendžiami teritoriniai klausimai - siekiama atlaisvinti visą ruožą iki pat UAB „Vakarų medienos grupė“ teritorijos ir pasiekti Liepų gatvės tiltą. Sukūrus šią ilgą promenadą, atsivertų didžiulės galimybės ją praturtinti jūriniais akcentais, viena iš svarstyčių idėjų – būtent šioje promenadoje įkurti nusipelnusių jūrininkų garbės alėją. Promenadoje galėtų atsirasti meninių instaliacijų, skulptūrų, informacinių stendų, pasakojančių apie Klaipėdos uosto, laivybos ir žvejybos istoriją. Tai taptų ne tik poilsio, bet ir edukacine erdve. Be Danės krantinės, aptartos ir kitos vietos, kuriose būtų galima stiprinti jūrinę tematiką: aikštelė prie „Memelio miesto“, pajūrio takas, tarp Melnragės ir Šiaurinio molo, kuriame planuojama pastatyti apžvalgos bokštą, iš kurio atsivertų panoraminiai vaizdai į jūrą ir uosto vartus. Šiai idėjai pritaria ir Tarybos nariai, todėl siekiama gauti pritarimą iš Pajūrio regioninio parko direkcijos. Pasiūlyta parengti specialųjį planą, skirtą dviračių ir pėsčiųjų takams išilgai Danės upės, kuriame būtų aiškiai numatytos konkrečios vietos jūrinės tematikos akcentams. Tai padėtų užtikrinti vientisą ir apgalvotą koncepciją. Visų šių projektų bendras tikslas – populiarinti Klaipėdos jūrinį identitetą, padaryti jį labiau matomą ir prieinamą tiek gyventojams, tiek svečiams. Pabrėžta, kad įgyvendinant šiuos projektus, būtinas glaudus bendradarbiavimas tarp savivaldybės, jūrinių organizacijų ir menininkų.

1.5. Dėl tradicinių jūrinių renginių sąrašo.

Posėdžio metu svarstyta, kad kai kurie istoriškai svarbūs jūriniai renginiai laikui bėgant prarado savo svarbą, buvo pamiršti arba jų organizavimas tapo priklausomas nuo pavienių iniciatyvų ar trumpalaikio finansavimo. Daugelis jūrinių renginių neturi oficialaus, savivaldybės pripažinto statuso. Dėl to kyla sunkumų planuojant ilgalaikį finansavimą ir užsitikrinant miesto administracijos palaikymą. Renginių organizatoriams kasmet tenka konkuruoti dėl finansavimo bendroje kultūros renginių programoje, o tai neužtikrina stabilumo. Kaip pavyzdys, paminėti renginiai, kurie nutrūko po COVID-19 pandemijos ir kuriuos sunku atgaivinti. Pasiūlyta sudaryti ir oficialiai patvirtinti strategiškai svarbių, tradicinių jūrinių renginių sąrašą. Oficialus statusas padėtų užtikrinti, kad šie renginiai būtų organizuojami kasmet, nepriklausomai nuo besikeičiančių aplinkybių ar personalijų. Į sąrašą įtraukti renginiai galėtų pretenduoti į stabilesnį ir galbūt prioritetinį finansavimą iš savivaldybės biudžeto, o ne konkuruoti bendroje tvarkoje. Toks sąrašas taptų aiškiu miesto kultūrinės politikos dokumentu, parodančiu, kokie jūriniai renginiai yra Klaipėdos prioritetas. Tai padėtų geriau planuoti miesto renginių kalendorių. Diskusijos metu buvo paminėti keli konkretūs renginiai, kurie, dalyvių nuomone, turėtų būti šiame sąrašo: Jūros šventė (kaip pagrindinis ir didžiausias renginys), Danės ralio festivalis, Tarptautinė žvejo diena, Jūrininkų diena, Švyturių diena, Pasaulinė jūros diena, Europos jūros diena ir kt. Šiame sąrašo turėtų būti nurodytas ne tik renginio pavadinimas, bet ir jo statusas (vykdytojas). Sutarta, kad preliminarus sąrašas bus pristatytas ir aptartas kitame darbo grupės posėdyje, kur bus galima jį patikslinti ir galutinai suderinti. Oficialaus tradicinių jūrinių renginių sąrašo sudarymas yra svarbus strateginis žingsnis, kuris padėtų išsaugoti ir stiprinti Klaipėdos jūrinių paveldą bei užtikrinti svarbiausių renginių ateitį.

1.6. Dėl paramos jaunimo bendruomenei.

Siekiant užtikrinti jūrinės kultūros tęstinumą reikalinga sudominti jaunąją kartą jūrinėmis veiklomis bei profesijomis. Diskusijos metu buvo akcentuojamas ne tik formalusis švietimas, bet ir neformalios, praktinės patirties suteikimas. Pastebėta, kad nepaisant gyvenimo uostamiestyje, daugelis jaunų žmonių neturi tiesioginio sąlyčio su jūra, buriavimu ar kitomis jūrinėmis veiklomis. Trūksta prieinamų ir patrauklių būdų jaunimui išbandyti šias veiklas. Norint užtikrinti jūrinės bendruomenės ateitį, būtina nuo jaunų dienų skatinti susidomėjimą jūrinėmis profesijomis ir suteikti galimybę jas „pasimatuoti“ - svarbu remti ir stiprinti jau veikiančius jūrinius būrelius, suteikiant jiems reikalingą inventorių ir finansavimą. Tai būtų ilgalaikė investicija į jaunimo užimtumą ir profesinį orientavimą.

NUTARTA:

1.1. Darbo grupei parengti galimų vietų (prioritetinės – Danės krantinė ir skveras prie „Memelio miesto“) ir tipinio atminimo ženklo koncepcijos aprašymą.

1.2. Darbo grupei parengti oficialų kreipimąsi į Susisiekimo ministeriją ir Kultūros ministeriją dėl Baltojo švyturio, kaip istorinio ir kultūrinio paveldo objekto, atstatymo būtinybės.

1.3. Kultūros skyriui inicijuoti susitikimą su Švietimo skyriumi ir miesto mokyklų direktoriais, aptarti jūrinės kultūros integravimo į ugdymo procesą galimybes.

1.4. Rekomenduoti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai, rengiant Danės upės krantinės-promenados specialųjį planą, numatyti konkrečias vietas jūrinės tematikos akcentams.

1.5. Darbo grupei iki kito posėdžio parengti preliminarų tradicinių jūrinių renginių sąrašą su argumentais dėl jo būtinybės. Po aptarimo grupėje, būtų teikiama Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai oficiali rekomendacija dėl renginių statuso patvirtinimo.

1.6. Paramos jaunimui galimybes aptarti susitikime su Švietimo skyriumi.

2. SVARSTYTA. Kapitono J. Andžejausko atminimo įamžinimas.

Posėdžio metu buvo pristatytas oficialus jūrinių organizacijų (Lietuvos jūrininkų sąjungos, Jūrų kapitonų asociacijos, Lietuvos aukštosios jūreivystės akademijos, Jūros veteranų asociacijos) pasirašytas kreipimasis. Jame prašoma Jūrinių reikalų darbo grupės ir Klaipėdos miesto mero

pritarimo iniciatyvai, įamžinti pirmojo laivo su Lietuvos trispalve („Jūratė“) kapitono Juozo Andžejausko atminimą. Siūloma įamžinimo vieta – Klaipėdos skulptūrų parkas. Ši vieta pasirinkta neatsitiktinai, nes, remiantis istorikų tyrimais, buvusiose miesto kapinėse, kapitonas buvo palaidotas. Iniciatyvos tikslas – ne tik pagerbti iškilią asmenybę, bet ir atstatyti istorinį teisingumą, deramai pažymint jo palaidojimo vietą, kuri iki šiol nebuvo įprasminta. Diskusijos metu buvo pabrėžti J. Andžejausko nuopelnai ir įamžinimo svarba: J. Andžejauskas yra simbolinė figūra, pirmoji iškėlus Lietuvos trispalvę jūriniam laive, taip pradėdant moderniosios Lietuvos jūreivystės istoriją. Paminėtas kapitono aktyvus vaidmuo telkiant Lietuvos jūrininkus ir agituojant už Klaipėdos krašto prijungimą prie Lietuvos, tai rodo ne tik jo profesinius, bet ir pilietinius nuopelnus. Kaip papildomas emocinis ir istorinis akcentas, paminėtas tragiškas jo sūnaus likimas – jis, būdamas jūreivystės studentas Prancūzijoje, žuvo Buchenvaldo koncentracijos stovykloje. Iškelta mintis, kad galbūt ateityje būtų galima paminėti ir jį. Viena svarbiausių diskusijos dalių buvo skirta įamžinimo formai, siekiant rasti tinkamiausią sprendimą, kuris derėtų su Skulptūrų parko aplinka ir turėtų ilgalaikę perspektyvą. Buvo vieningai sutarta, kad nereikėtų statyti griozdiško, monumentalaus paminklo. Iškelta idėja sukurti tipinį, standartizuotą atminimo ženklą - paminklinį akmenį ar meninę kompoziciją, kuri būtų ne tik skirta J. Andžejausko atminimui įamžinti, bet ateityje galėtų būti kartojama, įamžinant ir kitus nusipelnčius jūrininkus. Toks sprendimas sukurtų vieningą koncepciją ir vizualinį stilių, leistų išvengti stilistinio chaoso Skulptūrų parke ir būtų finansiškai efektyvesnis ateities projektams. Tipinis ženklas turėtų turėti dedikaciją, trumpą biografinę informaciją ir simbolinį akcentą, pavyzdžiui, plaketę su laivo, kuriam kapitonas vadovavo, atvaizdu. Pabrėžta, kad atminimo ženklas turėtų būti statomas ne ant konkrečios kapavietės (nes jos tiksli vieta nėra žinoma), o prie tako, kvartalo pakraštyje, taip nepažeidžiant buvusios kapavietės erdvės, bet aiškiai nurodant, kad šiame kvartale ilsisi kapitonas. Buvo aptarta, kad norint įgyvendinti projektą, pirmiausia būtina gauti pritarimą iš Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių įamžinimo ir gatvių pavadinimų suteikimo darbo grupės bei Įvaizdžio komisijos.

NUTARTA:

1. Vienbalsiai pritarti jūrinių organizacijų iniciatyvai dėl kapitono Juozo Andžejausko atminimo

įamžinimo Klaipėdos skulptūrų parke ir teikti minėtą iniciatyvą svarstyti Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių įamžinimo ir gatvių pavadinimų suteikimo darbo grupei.

3. SVARSTYTA. 2025 m. Jūros šventės renginiai.

VšĮ „Klaipėdos šventės“ atstovė pristatė praėjusios šventės apžvalgą, darbo grupės nariai ir jūrinių organizacijų atstovai pateikė savo vertinimus bei siūlymus ateičiai. Bendru sutarimu pripažinta, kad šventė buvo pavykusi, tačiau diskusijos tikslas buvo ieškoti būdų, kaip dar labiau sustiprinti jos jūrinį identitetą ir pagerinti organizacinius aspektus. Pagrindinis dėmesys buvo sutelktas į kelias problemines sritis ir jų sprendimo būdus. Daugiausiai diskusijų sukėlė Jūrinės bendruomenės pagerbimas, atspindintis gilų poreikį, kad jūrininkai, žvejai ir kiti su jūra susiję asmenys šventės metu jaustųsi labiau pagerbti ir matomi. Buvo kritikuojama dabartinė praktika, kai jūrininkų pagerbimo renginiai yra išskaidyti ir fragmentiški: ketvirtadienį vyksta vainikų nuleidimas prie paminklo „Albatrosas“, penktadienį – eisenos atidarymas Kruizinių laivų terminale, o kiti svarbūs apdovanojimai įteikiami uždaruose mero vakaruose, nepasiekiamuose plačiajai visuomenei. Buvo iškelta idėja, sukurti vieną, centralizuotą, iškilmingą ir viešą renginį, kuris taptų vienu pagrindinių Jūros šventės akcentų. Siūloma, kad šis renginys vyktų reprezentacinėje miesto vietoje, pavyzdžiui, Teatro aikštėje. Jo metu būtų rengiama aukštos meninės vertės programa: koncertas ir apdovanojimų ceremonija, atvira visiems klaipėdiečiams ir miesto svečiams. Ypač pabrėžta, kad apdovanojimai turi būti prestižiniai ir reikšmingi (pvz., Susisiekimo ministerijos garbės ženklas, Liudviko Stulpino medalis, premjero padėkos ir pan.), siekiant išvengti jų prasmės devalvacijos. Kritikos sulaukė ir Jūros šventės eisenos: atkreiptas dėmesys, kad dabartinis maršrutas yra per ilgas, ypač vyresnio amžiaus dalyviams, eisenos pabaiga Kruizinių laivų terminale įvertinta kaip nepatraukli ir „niekur nevedanti“, nes pasiekus finišą dalyviai tiesiog išsisklaido, nebelieka bendrystės jausmo. Būtina numatyti specialų transportą (pvz., atvirą autobusiuką ar retro automobilį) garbingo amžiaus jūrininkams, kad jie galėtų oriai dalyvauti eisenoje. Siūlyta ieškoti

alternatyvaus maršruto su finišu miesto centre (pvz., Teatro aikštėje), kur po eisenos iškart galėtų vykti jūrinės bendruomenės pagerbimo renginys. Taip būtų išlaikytas renginio vientisumas ir prasmė.

Vieningai sutarta, kad šventės planavimas ir komunikacija su jūrine bendruomene turi būti ankstyvesni ir efektyvesni. Išsakyta nuomonė, kad diskusijos apie būsimą šventę turėtų prasidėti jau rudenį. Buvo pasiūlyta inicijuoti reguliarius pasitarimus tarp VšĮ „Klaipėdos šventės“ ir jūrinių organizacijų atstovų, kad būtų galima laiku suderinti programą, išsakyti lūkesčius ir užtikrinti sklandų informacijos apsikeitimą. Diskusijos metu pasigesta didesnio dėmesio žvejų bendruomenei, kurios vaidmuo šventėje dažnai apsiriboja tik žuvių virimo čempionatu. Siūlyta ieškoti būdų, kaip plačiau integruoti žvejų verslą, kultūrą ir tradicijas į Jūros šventės programą. Nuskambėjo siūlymas, atgaivinti istorinį ir atpažįstamą Jūros šventės simbolį – Neptūno (arba Poseidono) personažą, kuris sustiprintų šventės jūrinę dvasią.

NUTARTA:

1. Rekomenduoti VšĮ „Klaipėdos šventės“ būsimų Jūros švenčių planavimo procesą pradėti anksčiau, rengiant reguliarius darbinis susitikimus su jūrinių organizacijų atstovais, siekiant laiku suderinti programą ir komunikacijos planą.

Posėdžio pirmininkas

Algirdas Kamarauskas

Posėdžio sekretorė

Lidija Simanyrienė